

Medling i skolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Medling i skolan

”en rapport från tiden 2004 – 2006”

Av

Linda Marklund

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Innehållsförteckning

Införande av skolmedling i större skala	1
Teori.....	1
Praktik.....	1
Organisation och genomförande av ett skolmedlingsprogram	1
Teori.....	2
Praktik.....	2
Säkerställa stöd för skolmedling som konfliktlösningsmetod	2
Teori.....	2
Praktik.....	3
Organisera och planera programmet.....	5
Teori.....	5
Praktik.....	6
Undervisning och utbildning i medling	8
Teori.....	8
Praktik.....	9
Motta och genomföra medlingar.....	13
Teori.....	13
Praktik.....	13
Underhåll och vidareutveckling av medlingsprogrammet.....	13
Teori.....	13
Praktik.....	14
Analys av utfallet	15
Bilaga A – Struktur elevmedlarutbildningen	18
Bilaga B – Elevutvärdering av elevmedlarutbildning.....	22
Bilaga C – Exempel på medlingsavtal	24

Medling i Skolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Införande av skolmedling i större skala

Projektet Medling i Skolan är Sveriges första, största och ”ambitiösaste” länsövergripande medlingsprojekt. Det är också första gången som medling i skolan ligger under den vetenskapliga luppen i Sverige.

Teori

Det mesta av litteraturen är fokuserad på införandet av skolmedling på en skola i taget. Det litteraturen tar upp är att ett vidare perspektiv kan vara bra. Att införa skolmedling kommun-, eller länsvis eller nationellt har vissa fördelar, till exempel:¹

1. Att göra det samtidigt på flera ställen kan spara pengar, tid och mänskliga resurser.
2. Skolorna kan dela med sig av erfarenheter och information.
3. Genomföra gemensamma utbildningar.
4. Organisera en central ledning som håller i det hela.
5. Skolorna som inför skolmedling kan få mer stöd av varandra.

Det är dessa fördelar som vi försökt att maximera i Projektet ”Medling i skolan”.

Praktik

Att det krävs mycket arbetet för att organisera, planera och genomföra ett skolmedlingsprogram är klart. Genom de följande praktiska delarna kommer det att visas på hur arbete i Projektet ”Medling i skolan” har genomförts. De fördelar som Choen tar upp ovan har stämt till fullo för detta projekt. En nackdel har varit att det ibland har varit svårt att upprätthålla kontakten med alla personer och skolor som är inblandade i projektet. Att inte tappa bort någon. Detta är problem som varje större projekt brottas med, projektet har delvis löst det genom att ha skicka ut regelbundna informationsbrev till alla som genomgått medlingssamordnarutbildningen. Vara runt i alla kommuner och träffa så många som möjligt av medlingssamordnarna och andra intressenter i kommunerna, för att kolla hur det går. Nätverkskonferenserna har också varit en ovärderlig källa till information och erfarenhetsutbyte.

Organisation och genomförande av ett skolmedlingsprogram

Den teoretiska ramen som jag har utgått från är baserad på Richard Cohen och Peer Mediations Associations i USA som var en av de första som startade med skolmedling. Cohen har arbetet med skolmedling sedan mitten av 80-talet och skrivit en avsevärd mängd böcker om hur skolmedling ska implementeras²

¹ Cohen, Richard, Peer mediation in schools, Students resolving conflict, Good year books, 1995, Glenview, USA, s. 247f.

² Se <http://www.schoolmediation.com/books/idx.html> 050415

Medlingskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Teori

För att organisera och genomföra ett skolmedlingsprogram krävs det mycket arbete. Arbetet delas enligt amerikansk litteratur upp i fem punkter. Dessa är:

1. Att säkerställa stöd för skolmedling som konfliktlösningsmetod.
2. Organisera och planera programmet.
3. Undervisa all personal och alla elever om vad medling är, samt att utbilda medlare.
4. Motta och genomföra medlingar.
5. Underhåll och vidareutveckling av medlingsprogrammet.³

De två första är förarbetet, nummer tre och fyra är genomförande på skolorna och den sista punkten mera framtidsinriktad.

Praktik

Den teoretiska ramen som Cohen lagt fram passar utmärkt på en enskild skola samt som utgångspunkt när man startar i flera skolor samtidigt. Det vi har gjort är att sammanfläta Cohens teoretiska ramverk med det arbete de har gjort i Norge och med Eleonore Linds Medkompis för att få ett som passar projektet.

Säkerställa stöd för skolmedling som konfliktlösningsmetod

Att säkerställa stödet för ett skolmedlingsprogram är oerhört centralt – om det inte finns stöd på alla nivåer så blir sällan ett sådant här projekt lyckat.

Teori

När det gäller att säkerställa stöd för skolmedling på en skola kan det vara bra att undersöka och uppfylla dessa punkter.⁴

- Undersök först behovet av ett skolmedlingsprogram på den aktuella skolan. Det förekommer konflikter på alla skolor, men just denna skola kanske redan har ett bra handlingsprogram för att lösa dessa.
- Se till att få med skolledningen, så att det finns några som backar upp medlingsprogrammet. För utan deras stöd kan det vara svårt att få ingång ett lyckat program.
- Få inte bara lärare och ledning inblandade i programmet utan hela skolans personal, även vaktmästare och lokalvårdare med flera.
- Arbeta inom skolans systematik. Försök att få skolmedling inskrivet i skolans verksamhetsplan. Planera långsiktigt. Försök att planera ekonomi, utbildning, personal, lokaler och uppbackning av ledning så långt in i framtiden som möjligt.

³ Cohen s. 53.

⁴ Aa s.54ff

Medling i skolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

- Förstå att konfliktlösning är ett långsiktigt problem. Bara för att de problem som programmet startades för är lösta betyder det inte att det inte har tillkommit nya som måste lösas. Utvärdering och utveckling är nödvändigt.

Cohen har utvecklat ett frågeformulär som kan fastställa om en skola är redo att införa skolmedling.⁵

Praktik

I projektet Medling i skolan har vi följt den ovan nämnda gången för hur man på bästa sätt implementerar ett skolmedlingsprojekt på en skola. Det gensvar vi fick från kommunerna när vi gick ut till dem med en anmodan att anmäla sina skolor till projektet var enorm.

Att säkerställa stödet för projektet ”Medling i skolan” har varit en långdragen affär. Det hela började med att Jan Norman adjunkt vid Luleå tekniska universitet IES, var upp till Birgit Nordlander på Kommunförbundet och presenterade vad skolmedling är. Därefter inledde de på var sitt håll arbetet med att marknadsföra och informera skola, politiker och övriga intressenter om vad detta skulle innebära för Norrbottens skolor. Projektet har sin upprinnelse i de medlings- och förhandlingskurser som ges på Luleå tekniska universitet sedan mitten av 90-talet. Jan Norman och Birgit Nordlander tog därefter upp frågan om ett projekt i skolmedling med Kommunförbundets Barn- och Utbildningsberedning under hösten 2002. Denna uttalade sitt stöd för detta. Projektet presenterades därefter i oktober 2002 på skolledarkonferensen i Jokkmokk där de flesta kommuner uttalade sitt intresse av att medverka med en eller flera skolor. Frågan gick därefter åter till barn- och Utbildningsberedningen där den bearbetades ytterligare för föredragning i Kommunförbundets styrelse. I styrelsen togs beslut att arbeta vidare med frågan.

I maj 2003 inbjöds skolledarna och skolpolitikerna i Norrbotten till samrådsdag för att besluta om hur projektet skulle föras vidare. Det bestämdes att vi skulle söka pengar från EU:s fonder. Vi fick avslag på ansökan och sökte då nya vägar. Idag har vi fått pengar från Norrbottens kommuner, Landstinget och Länsstyrelsen i Norrbotten, Norrbottens Kommunförbund och Luleå tekniska universitet – totalt ca 1,5 miljoner kr som ska räcka i två år.

Fanns det då ett behov av att starta upp ett skolmedlingsprojekt i Norrbotten? Ja det fanns det i en undersökning som jag genomförde hösten 2003 i samband med att jag skrev examensarbete i Skolmedling på Rättsvetenskapliga programmet vid LTU fann jag att det fanns både ett behov av och en önskan av att få ett praktiskt verktyg för att hantera konflikter i skolan.⁶ Tanken med detta skolmedlingsprojekt var inte att ersätta eller ta över från andra

⁵ Aa, s. 72f

⁶ Undersökningen finns att läsa i sin helhet i examensarbetet.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

konflikthanteringsmetoder utan att det ska vara ett komplement till den verksamhet som skolorna redan bedrev.

När den finansiella delen var säkerställd gick vi ut till alla skolor i Norrbotten - rektorer, skolchefer och skolpolitiker - med en inbjudan/anmälningssblankett⁷ som innehöll allmän information om skolmedling, hur det var tänkt att projektet skulle arbeta och vilka kostnader som var aktuella. Vi hade räknat med ca 25 skolor – vi startade med 80 skolor så stort var intresset och behovet. Genom det gedigna förarbetet under de två åren före samt att vi gick ut till både rektorerna och de beslutsfattande i kommunerna räknade vi med att det övergripande stödet från skolledningen fanns och att det var djupgående.

Genom att i inbjudan/anmälan uttryckligen påtala att vi ville ha med vaktmästare, lokalvårdare, kuratorer samt övrig skolpersonal på utbildningen till medlingssamordnare ville vi säkerställa att alla yrkeskategorier fick del av informationen och möjlighet att gå utbildningen. Vi hade en ytterligare tanke med att rikta oss till all skolpersonal och det var att vi på detta sättet skulle ge en kategori som i vanliga fall inte får denna typ av kompetensutveckling en chans samtidigt som vi säkerställde deras stöd i för arbetet – vilket inte ska förglömmas. Denna kategori av skolpersonal ser eleverna i ett annat kontext samt på andra tider än vad lärare gör. De har dessutom en ytterligare fördel när det kommer till medling och det är att de inte på något sätt är inblandad i det traditionella systemet för att hantera konflikter, inte associerad med skolans disciplinerande personal.

Att arbeta inom skolans systematik blir viktig när man som vi i detta projekt startar skolmedling i så många skolor samtidigt. Det gäller att få de deltagande skolorna att känna att detta är något vi kan/ska göra i ramen för vårt vardagliga arbete på skolan gällande värdegrund, demokrati, förebyggande av kränkande särbehandling samt att det är en del av vårt uppdrag som människor som verkar i en pedagogisk miljö. Vi har dock inte aktivt gått in för att i första hand få medling inskrivet i verksamhetsplanen eftersom vi anser att det är den redan genom att skolorna ska ha verksamhetsplaner mot kränkande särbehandling och mobbning. Medling kan/ska vara det praktiska verktyget som gör dessa planer genomförbara.

När det gäller den långsiktiga planeringen har vi i första hand planerat för två år framåt eftersom våra pengar är märkta för den tidsperioden. Dock arbetar styrgruppen för projektet redan med frågan om hur vi ska kunna gå vidare och hur vidare finansiering ska se ut. Tanken är ju inte att skolorna ska sluta efter dessa två år utan att de ska vara självgående enheter som tillsammans i kommunerna ska kunna arbeta vidare. Detta kan man redan se tydliga exempel på bland annat på en del gymnasieskolor som inför medling som en egen kurs på skolan. De medlingssamordnare som går vår utbildning ska i förlängningen kunna vidareutbilda sina kolleger så att all personal på den aktuella skolan har den kunskap som behövs. När det gäller

⁷ Se bilaga 1

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

de ekonomiska frågorna så arbetar vi i projektet på den politiska planen för att säkerställa att skolorna får den uppbackning som de behöver även i framtiden gällande den finansiella delen.

När det gäller denna sista punkt vilken kanske är den viktigaste av dem alla så har skolorna fått utveckla en vision⁸ om hur de vill att deras skolor ska vara i framtiden där de har tydliga mål och delmål för att säkerställa att de kommer dit. Att konfliktlösning inte är något som bara behövs en kort tid är nu alla som går medlingssamordnar utbildningen klart medvetna

om. De är också medvetna om att konflikterna kan ändra uttrycksform vilket inte innebär att de inte behöver lösas utan att medlingsprojektet måste utvecklas och utvärderas ständigt för att följa konfliktkonjunkturen.

Organisera och planera programmet

Teori

När stödet för skolmedlingen är säkerställt är det dags att lägga upp ett program för hur skolmedlingen ska gå till på den aktuella skolan. Här kommer den information som samlats in i det föregående steget till nytta eftersom behovet redan är kartlagt där. Det första som måste bestämmas är hur organisationen ska se ut, vem som ska vara medlingskoordinator och ha det övergripande ansvaret. Medlingskoordinators ansvarsområde innehåller programmets utveckling, utbildning och utvärdering, att marknadsföra programmet för alla inblandade, organisera det praktiska medlingsarbetet, fungera som stöd för elevmedlarna med mera. För att klara av allt detta bör medlingskoordinatorn vara utbildad medlare själv. Självklart behöver koordinatören inte göra allt själv utan kan delegera en del, gärna till en rådgivande grupp. Det är dock koordinatören som har det övergripande ansvaret. Hur stort och ingripande ska medlingsprogrammet vara? För att svara på det kan dessa fem frågor vara till hjälp.⁹

1. Vem är det meningen att programmet ska passa?
2. Ska programmet ha ett speciellt fokus? (exempelvis mobbning)
3. Kan andra ämnesområden i skolan bli involverade i skolmedlingsprogrammet?
4. Hur ska skolmedlingen förhålla sig till andra konfliktlösningsprogram i skolan?
5. Hur ska skolmedlingen förhålla sig till andra konfliktlösningsprogram i kommunen?

I en del skolor har programmet utvidgats till att erbjuda medling inte bara i skoltvister utan också i konflikter mellan barn och förälder, med väldigt lyckat resultat.¹⁰

En viktig bit när det gäller att planera och organisera ett skolmedlingsprogram är att det finns en klar och tydlig finansiering. I England och USA är de olika skolmedlingsprojekten

⁸ Se bilaga 2 exempel på olika visioner.

⁹ Cohen, s. 80.

¹⁰ Aa, s. 81.

Medlingskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

finansierade genom olika källor så som skolornas budget, privata donationer, stipendier eller genom olika företag, i Norge står staten för hela finansieringen.¹¹

Praktik

Hur skulle då vår organisation se ut? Detta var vår organisationsplan för projektet från början:

- Universitetet – Kompetensenheter, samordnare och projektägare
 - 75% tjänst + projektledartjänst 15%
 - Resor, övernattningar
 - Material
 - Lokaler
- Utbildning av hela skolans personal
 - Utbildning: 1 dag av Universitetet
- 14 kommuner – minst en skola från varje ”stadie”/kommun (låg+mellan, hög och gymnasie), 2-4 medlingskoordinator på varje skola
 - Utbildning: 2+2+2 av Universitetet
- Alla skolans elever
 - Utbildning: 4*90 min av medlingskoordinatör?
- Elevmedlare – mellan 10-14 medlare/200 elever
 - Utbildning: 6 tillfällen totalt 15h + vägled medling + återkommande övningstillfällen på minst en skoltimme

Andra kostnader

- Nätverkskonferenser med inbjudna gäster, för både elevmedlare, medlingskoordinatorer och kompetensteam, 2 gånger per år.
 - Kommunförbundet ansvarar för dessa.
- Medlingslokal på skolorna.
- Arbetsplats och arbetstid för medlingskoordinatorerna

Det stod redan från början klart att vi ville ha samma uppbyggnad som i Norge när det gällde arbetet ute på skolorna, med medlingssamordnare på varje skola. När det gäller medlingssamordnarnas utbildning har vi i när det gäller strukturen utgått från den norska modellen på 3*2 dagar. Även om vi avvikit från innehållet i utbildningen. Sen ville vi använda Eleonore Linds bok och utbildningsplan för elevmedlare för utbildningen av elevmedlarna.

¹¹ Projektet ”Skolemedling i grunnskolen” 1998-2001, slutrapport, Læreingscenter, Oslo, 2001, s, 5 och 27 och Cohen, s. 83.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Den struktur som vår organisation har visas i figur 1. Organisationen består av de fem finansörerna som själva har fått bestämma om de vill sitta med i den styrgrupp som styr arbetet. På det operativa planet sitter Birgit Nordlander som är Kommunförbundets representant som projektägare, Jan Norman som projektledare och Linda Marklund som Operativt ansvarig. Linda Marklund är föredragande i Styrgruppen och Birgit Nordlander är ordförande. I Styrgruppen ingår dessutom; Cenneth Magnusson – skolchef i Arvidsjaur, May Norberg – rektor på grundskolan i Gällivare, Margie Söderqvist – rektor på Furuparskolan, grundskola i Luleå Ann-Cecilia Svedjekrans rektor Gymnasiskolan Lärkan och Bo Wiberg – Grans Naturbruksskola, Norrbottens läns landsting. Länsstyrelsen valde att inte ha någon deltagare i styrgruppen. Det har varit vissa problem med att få konstanta deltagare till styrgruppen eftersom personer slutat eller flyttat, inte har haft tid och så vidare.

Vi startade upp i 11 kommuner med 80 skolor samtidigt i första omgången. Under hösten och våren 2004-2006 har vi utbildat ca 260 medlingssamordnare som i sin tur har utbildat ca 1000 elevmedlare. I de flesta kommuner har det dessutom utsetts en kommunsamordnare som ska hjälpa till att organisera arbetet i kommunerna.

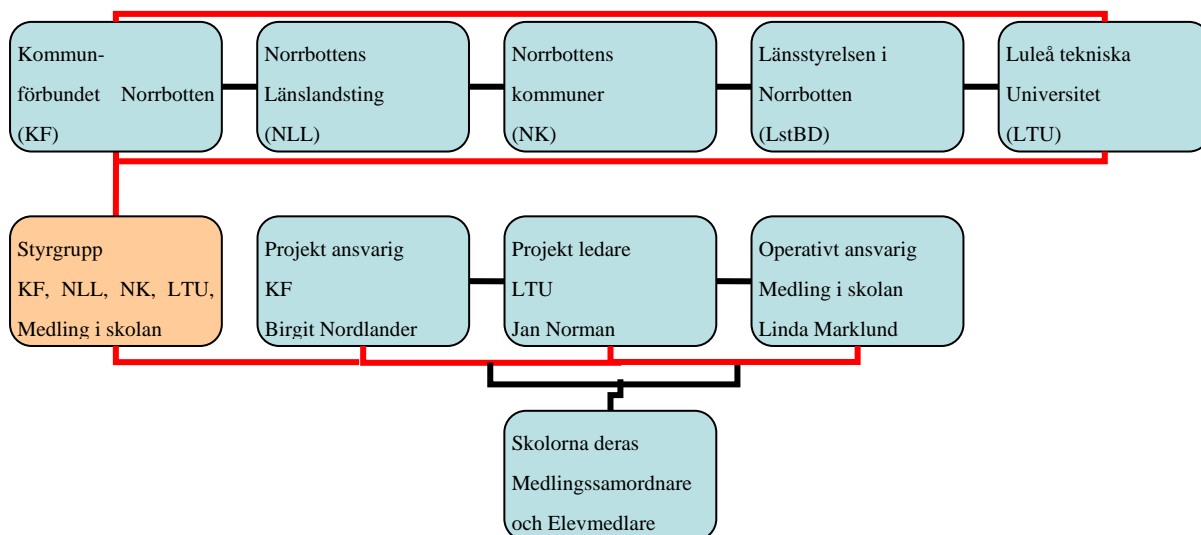
Storleken på programmen har vi valt att lämna upp till de individuella skolorna och dess medlingssamordnare, de är de som är experterna på vad just deras skola behöver. Under utbildningens gång har de haft tid att sitta tillsammans och diskutera upplägget på just sin skola utveckla en vision med mål och delmål som de konkret kan uppfylla. Urvalet av medlingssamordnare har varit viktigt och är oerhört viktig förutsättning för ett lyckat skolmedlingsprogram. De olika skolorna som deltar i projektet har själva fått anmäla sig efter att information/anmälningssblankett gått ut till skolpolitiker, skolchefer, rektorerna samt till alla skolor i Norrbotten. I det brevet gav vi utförlig men kortfattad information om vad projektet går ut på, vad det skulle innebära att delta och vilken kategori av personer som vi ville skulle vara medlingssamordnare. Huvuddelen av de medlingssamordnarna som deltar i projektet är lärare därtill kommer det kuratorer, rektorer, syokonsulenter, fritidspedagoger, elevassistenter, elev hälsovårdspersonal, KIS:are, vaktmästare, lokalvårdare och så vidare. Vi har fått en väldigt bra spridning/täckning över den personal som jobbar inom skolan.

Medling i Skolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Figur 1 **Organisations struktur projektet Medling i Skolan**

Undervisning och utbildning i medling

Teori

Cohen anser att det är två fundamentala punkter som måste fastslås direkt. För det första, kan man inte lära sig att medla från en bok, det krävs praktisk erfarenhet om så bara från rollspel, och för det andra, kan man inte lära ut medling om man inte själv är medlare.¹² För att undervisa den personal som i sin tur ska undervisa skolans elever och elevmedlarna finns det

två vägar att gå. Dels att personalen går externa kurser, eller att erfarna medlare tas till skolan och utbildar personalen där. Det kan vara en fördel att ta in medlare utifrån för att lära upp personalen, eftersom de då på plats kan ge råd om till exempel medlingslokaler.¹³

Att välja ut vilka som ska få verka som elevmedlare är en viktig process. De är den värdefullaste resursen som en medlingskoordinator har när det gäller att få skolmedlingen accepterad på skolan. Även när det gäller frågor som hur programmet ska se ut, marknadsföring, utvärdering och utbildning av nya elevmedlare är de gamla elevmedlarna en viktig tillgång. När elevmedlare ska väljas ut bör man tänka på följande; Elevmedlarna bör representera ett genomsnitt av skolans elever inte bara när det gäller kön och ras utan även när

¹² Cohen, s. 105. Eleonore Lind, Medkompis, Brain Books, Jönköping, 2 uppl, 2004, ISBN 91-89250-53-2; Lind har uttryckt en annan åsikt, se s. 24ff;

¹³ Cohen, s. 105ff.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

det gäller frågor som religion, betyg, rik eller fattig, bostadsområde och så vidare. Desto bredare bakgrund elevmedlarna har, desto mer intensitet och status kommer de att ha när de lärt sig att arbeta tillsammans. Dock ska alla ha personlighet och förmågor som gör dem lämpade som medlare. De måste kunna lyssna på andra, visa andra respekt, ledarskap och så vidare. Detta utesluter inte att elever som i vanliga fall kategoriseras som bråkiga elever inte kan vara bra medlare. De elever som väljs måste vara frivilliga och visa en tydlig vilja att verkligen verka som skolmedlare. Det är också viktigt att inte bara välja äldre elever till elevmedlare det ska vara en blandning av alla åldersgrupper, dock inte elever som är yngre än 10 år. Elevmedlarna måste vara tillgängliga för att kunna medla.¹⁴ Efter att alla elever på skolan har fått en grundutbildning i vad skolmedling innebär uppmanas de av dem som vill vara elevmedlare att göra en skriftlig intresseanmälan där de anger varför de vill verka som elevmedlare. Alla som anmäler sig bör få komma på en intervju. Intervjun bör utföras av en grupp bestående av till exempel medlingskoordinatören, någon från skolledningen, någon elevmedlare och någon lärare. Dessa väljer sedan ut vilka som ska få vara elevmedlare och ser till att de får den utbildning som krävs.¹⁵

Praktik

När det gäller information och utbildning inom projektet har den haft följande upplägg:

- Skolchefer: information på skolchefsträffar
- Rektorer: information/utbildning på rektorskonferenser
- Medlingssamordnarna: 3*2 dagar
- Övrig skolpersonal: information av medlingssamordnarna ca 2h och informationsbrev
- Föräldrar: information på föräldramöten samt informationsbrev och foldrar
- Alla elever: 1 temadag i konflikt och medling
- Elevmedlarna: 15h elevmedlarutbildning enligt Medkompis modellen

Fortbildning:

- 1 nätverkskonferens/termin för både rektorer, medlingssamordnare och elevmedlare,
- samt en fortbildningsdag/termin efter avslutat medlingssamordnarutbildning för medlingssamordnarna.

För att den personal som ska arbeta med medlingen på skolan verkligen ska ha kunskap om vad medling är, är den utbildning de får upplagd för att täcka in så mycket som möjligt. Med en undervisning som är varierad med övningar, föreläsningar och rollspel; teori och praktik. Allt utifrån Albert Einsteins ”Enbart det du personligen har erfarit kan kallas kunskap – allt annat är bara information.” Utbildningen har hållits på centrala platser runt om i kommunerna, eftersom det inte har varit möjligt att vara ute på varje skolan. Utbildningen av medlingssamordnarna har haft följande upplägg.

¹⁴ Aa, s. 112ff

¹⁵ Aa, s. 117ff.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Dag 1

Video/rollspel + diskussion
 Projektet skolmedling
 Diskussion (vad är konflikt)
 Värderingsövning
 Lyssnarövning
 Kommunikation - vårt viktigaste verktyg.
 Konfliktförståelse
 Rollspel 1 – Svåra samtal - lärarnas förb.

Dag 2

Förhandling - Teori - Video-Diskussion-Övning
 Medling - teori.
 Skolmedling - teori.
 Rollspel 2 – Sara och Iren
 Medlarens roller.
 Rollspel 3 – Mountainbike
 Frågestund
 Det praktiska arbetet på skolorna
 Dagbok - reflektioner från dagarna (±) & övriga frågor

Efter dag 1 och 2 informerar medlingssamordnarna på ett allmänt plan övrig personal, föräldrar och elever om vad skolmedling är och att det är på väg. Vår tanke från början var att de skulle genomföra temadagen och påbörja det viktiga arbetet med att välja ut elevmedlare efter dessa dagar. De flesta ansåg dock att de inte hade möjlighet att göra det i det läget utan ville göra det efter dag 3 och 4.

Dag 3

Sammanfattning av det gångna arbetet
 Elevmedlarutbildning enl. Medkompis
 Lektion 1 – bygga gruppen, medling
 Lektion 2 – självförtroende, aktivt lyssnande
 Lektion 3 – kommunikation, självkänsla

Dag 4

Lektion 4 – samarbete, kreativitet
 Lektion 5 – empati, medling
 Lektion 6 - medling
 Avslutande - "Tenta"

De som sedermera har valt ut elevmedlare har gjort på lite olika sätt utifrån de diskussioner som vi haft. Alla skolor har gett alla elever information och utbildning kring vad skolmedling är och därefter låtit eleverna själva anmäla sig till att bli elevmedlare. För anmälan har till exempel Hertsöskolan i Luleå skapat ett formulär som eleverna har fått fylla i som har följande 4 frågor:

1. Vill du bli elevmedlare (Ja eller Nej)?
2. Varför?
3. Känner du någon annan som du tycker skulle bli en bra elevmedlare?
4. Varför?

Efter att de fått in anmälningarna satt medlingssamordnarna sig ner och gick igenom namnen och motiveringarna och valde ut vilka som skulle få bli det denna gång. Språkskolan i Haparanda fick in så många anmälningar att de valde att lotta vilka som skulle få bli elevmedlare. Hietaniemiskola i Övertorneå fick in 30 (av 65 möjliga) skriftliga anmälningar

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

med motiveringar till att bli elevmedlare vartefter de la ansvaret på elevrådet på skolan att helt fritt välja ut 10 av dessa för att bli elevmedlare. Medlingssamordnarna har berättat att de satt med på mötet och bara lyssnade på diskussionen. De har berättat att de var oerhört imponerade av den diskussion som eleverna förde. Det stod redan från början klart att de skulle välja 5 killar och fem tjejer. De fick med de minoriteter som fanns på skolan, de valde den där killen som hade 15år erfarenhet av att hamna i konflikter, samtidigt som de också tog med den lugna tjejen som oftast sitter och läser. En del skolor har valt att utbilda hela klasser, för att efter att ha genomfört hela utbildningen lägga upp och bestämma vilka som ska få medla. Ett alternativ som fungerat bra på skolor som har haft svårt att frigöra resurser för medlingssamordnaren att utföra utbildningarna med en separat grupp. På några ställen har det rapporterats att det varit svårt att få killar i åk 7-9 att ställa upp. Efter att ha gjort punktinsatser där medlingssamordnaren gått in och talat med utvalda killar har detta problem oftast löst sig. På de skolor där detta har varit ett problem har medlingssamordnarna som varit kvinnor. Detta tycks antyda att killarna för att medverka i något som detta vill ha manliga förebilder. Medlingssamordnarna har bestämt sig för att göra nya marknadsföringsinsatser under hösten för att förhindra att detta uppstår. När denna information går ut igen ska de låna in en manlig elevmedlare från en grannskola som kan komma och vara den där manliga förebilden. Samt att de tänker skicka manliga kollegor på medlingssamordnarutbildning.

Oavsett hur urvalet har gått till har medlingssamordnarna rapporterat att grupperna är harmoniska och utvecklas bra. Elever har uttryckt både glädje och förvåning över vilka som blivit valda till elevmedlare. Glädjen är lätt att hantera svårare är dock att hantera uttryckt förvåning över att en viss person blivit vald framförallt om personen som uttrycker den påtalar en massa fel som den tycker att just den där eleven gör. Ett sätt att hantera detta kan vara att visa på att låta just den personen gå utbildningen kanske i förlängningen hindrar denne att göra så mer att den får insikt i vad den egentligen gör. En annan sak som medlingssamordnaren kan påtala är att den eleven kanske inte har allas förtroende men att andra elever som har samma beteende kan tycka att den där vill vi ha till medlare och komma till medling vilket de annars kanske inte hade gjort. Vilket ger alla en möjlighet att hantera/lösa konflikten. Det har också på ett flertal skolor kommit fram elever som efter det att utbildningen har påbörjats uttryckt att de vill också vara med men att de inte vågat, hunnit eller insett att de skulle anmäla sig. Detta bådär gott inför framtida utbildningar av elevmedlare. Endast på ett ställe har jag fått rapport om att det är någon som vill sluta, den personen fortsatte trots allt att gå utbildningen.

Elevmedlarutbildningen bygger i sin helhet på Eleonore Linds bok Medkompis. Det vi gör under dag tre och fyra är att vi ger medlingssamordnarna en grundlig genomgång av de 15h som den består av, samt att vi ger dem denna struktur att utgå ifrån när de i sin tur ska utbilda eleverna. Några av medlingssamordnarna har uttryckt att tiden som är allokerad inte riktigt räcker till. Att det blir så många intressanta diskussioner som de inte vill avbryta men måste för att hinna allt. Vi i projektet har då föreslagit att de istället för att bryta antingen lägger in

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

en extra gång eller att det de som inte hinner med kan tas på en av de återkommande uppföljningsträffarna som ska vara under åren.

Medkompismaterialet¹⁶ är mer lämpat för grundskolan men även gymnasieskolor har utbildat elever efter det, självklart blir då diskussionerna anpassade till de elevers mognadsgrad. En av gymnasieskolorna har nu under april månad fått klart att de ska starta en kurs i medling på skolan på 50 poäng för att på det sättet frigöra elevernas och medlingssamordnarnas tid, en särskild lokal. Samt för att kvalitetssäkra utbildningen. I och med att det blir en egen kurs kommer också eleverna att få betyg i ämnet, vilket innebär att de har något att visa upp för framtida arbetsgivare.

Vid återkomsten för dag 5 och 6 redovisade skolorna hur lång de kommit, vilket visade hur olika långt skolorna kommit i processen med implementeringen av skolmedlingsprogrammet. Vad beror detta på? En aspekt som tydligt framstår helt i enlighet med teorin, det är att de skolorna inte har haft det stöd de behöver från skolledningen för att på ett bra, smidigt och snabbt sätt starta upp och bedriva skolmedling på den aktuella skolan. Att just skolledningen och rektor är så viktiga beror på att det är de som skapar förutsättningarna för en lyckad implementering av skolmedlingen. Det är de som ska se till att medlingssamordnarna får de resurser som de behöver i framförallt tid, och rum men även rent ekonomiskt och i form av stöd från deras kollegor. Att medlingssamordnarna inte har fått det stöd behöver inte betyda att skolledningen och rektor inte är positiva, utan det kan bero på omorganisationer som en del varit föremål för, eller att rektorn själv inte har nog kunskap.

Dag 5

Fika + mingel med frågeställningar
Konflikt serie
Känslor - emotionssociologi
"Tre antenner" - kommunikation
Härskarteknikerna i de ungas vardag
Rollspel/Forumspel

Dag 6

Skolmedlings Film + diskussion
Medlingens steg fördjupning
Dialog, NVC, Känsloordlista
Konfliktanalys övning
Transformativ medling
Avtalsorienterad medling
Diskussionsövning med transformativ och avtalsorienterad medling
Rollspel transformativ medling
Sammanfattning och avslutning

¹⁶ Som bilaga A finns elevmedlarupplägget.

Medlingskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Motta och genomföra medlingar

Teori

En viktig uppgift för medlingskoordinatoren är att organisera det praktiska arbetet med medlingarna, samt att besluta om en konflikt som kommer in till medling verkligen är lämplig att medla i. Här kan upplägget variera, koordinatoren kan gå ut till parter som denne hört har en konflikt och fråga om de vill medla. Alternativt vänta på att någon av parterna kommer till honom eller kamrater kan tipsa om medling och så vidare. Vad som inte får glömmas bort är att medlingen alltid ska vara frivillig.¹⁷

När en konflikt har kommit in till medling gäller det att utse medlare. Skolmedlare jobbar alltid två och två, till skillnad från annan medling där detta kan variera. Koordinatoren kan välja att ha fasta medlingspar som allt eftersom det kommer in konflikter till medling, får medla. Koordinatoren kan välja att inför varje tvist välja ut två specifika att medla. Hur medlingssamordnaren lägger upp det är upp till denne. Medlingskoordinatoren måste dock se till att alla medlarna får medla regelbundet för att de ska behålla skärpan och intresset.¹⁸

Praktik

Hur skolorna har organiserat det praktiska arbete på skolorna varierar självklart beroende på vilken storlek och vilka personer som har gått medlarsamordnarutbildningen. Den gemensamma nämnaren som finns är att alla har utverkat en plats där medlingarna kan äga rum och vilken tidsram de ska ha samt att de beslutat på vilket sätt de ska motta medlingar. När det gäller hur de ska motta medlingar så tar alla emot medlingsmöjligheter från alla på en skola – vem som helst kan alltså påtala att några parter kan behöva medling. Därefter går medlingssamordnaren eller elevmedlaren till parterna och erbjuder dem att få medla, i de fall som medlingssamordnaren beslutat att detta är en lämplig konflikt att medla i.

Urvalet av elevmedlare till den aktuella medlingen sker oftast utifrån den aktuella konflikten. Vad jag vet är det ingen skola som har organiserat sin verksamhet kring fasta medlingspar.

Underhåll och vidareutveckling av medlingsprogrammet

Teori

Att medla är inspirerande och roligt, men för att få ett medlingsprogram som fungerar över lång tid gäller det att ständigt vidareutveckla och underhålla programmet. Det är tre saker som är viktigt att tänka på.

För det första är det viktigt att programmet utvecklas i takt med att skolan utvecklas.

¹⁷ Cohen, s. 129ff.

¹⁸ Aa, s. 136ff.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

För det andra måste det hela tiden ske en marknadsföring av programmet dels för att få in medlingar men också för att inte tappa stödet av ledning, lärare, annan personal och framför allt eleverna.

Den tredje delen som inte får glömmas bort är att elevmedlarna hela tiden måste få utveckla sig. Ett sätt att göra det kan vara genom elevmedlarmöten där de kan diskutera sina erfarenheter, planera olika medlingsprojekt och få vidareutbildning. Ett annat sätt kan vara att anordna skolmedlingskonferenser med andra skolor som har skolmedling så att elevmedlarna kan få utbyta erfarenheter med personer utifrån.¹⁹

Praktik

Nu när eleverna har fått utbildningen och tycker att detta är intressant och viktigt gäller det att hitta den strukturen på arbetet som tillåter att fördelarna maximeras. Enligt Cohen här ovan är det tre saker som skolorna bör tänka på:

1. Hur utvecklar man programmet i takt med skolan? Ett sätt kan vara att låta ett antal vuxna på skolan gå elevutbildningen tillsammans med eleverna för att på det sättet få fler vuxna som har utbildning. Om de vuxna är med och går utbildningen tillsammans med eleverna signalerar också att de tycker att detta är något som är viktigt vilket gör att eleverna tar det på än större allvar. Det är viktigt att när skolan diskuterar olika åtgärder, temadagar, lärarfortbildningar och så vidare, att de hela tiden har med programmet skolmedling i bakhuvudet och integrerar det överallt. En annan utveckling av programmet kan vara att gå från rena elevmedlingar (elever emellan) till att medlingar mellan lärare – elev, lärare – förälder, elev – förälder, skolledning – personal, skolledning – elev och skolan – och dess närmiljö på det sättet som en ”ombudsperson” gör på stora företag. I dessa situationer är det inte självklart att det är två elevmedlare som medlar. Det kan istället vara en elevmedlare och en medlingssamordnare eller om det är en konflikt mellan bara vuxna en eller två medlingssamordnare. Detta är en viktig del av vidareutvecklingen av programmet det gör det mera användbart för huvudmännen – politikerna i de olika kommunerna. Mora kommun är ett exempel på en kommun som infört ”ombudspersons” de har valt att kalla dem Kommunmedlare. Medlingssamordnarna har fått en gedigen medlingsutbildning och är igenom detta fullt kvalificerade att handha ett sådant uppdrag. Ett sätt att vidareutveckla programmen kan vara att utveckla ett samarbete med en annan skola antingen en skola som också har skolmedling eller antingen en skola som inte har det med avsikt att hjälpa dem fram.
2. Att de vuxna är villiga att sitta i medlingar är också ett bra sätt att marknadsföra och bygga upp medlingsprogrammet – det visar att de tar detta på allvar. Andra sätt att marknadsföra programmet är att låta elevmedlarna gå runt och presentera sig. Den

¹⁹ Aa, s. 146ff och s. 249ff.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

presentationen kan göras på väldigt många olika sätt för att väcka de som lyssnarnas intresse – när det gäller denna punkt är det bara fantasin som sätter stopp. Ett sätt är att låta elevmedlarna spela upp olika scener antingen ur olika konflikter eller ur medlingssituationen för de andra eleverna, föräldrarna och kollegiet. Ett annat är det klassiska att göra en presentation som visar vad skolmedling är, visa en film och så vidare. Skolorna har fått foldrar att dela ut både till eleverna och till föräldrarna, de kan göra posters där det syns vilka som är elevmedlare och hur det går till att komma till medling. I dagens samhälle är det mycket den moderna tekniken som styr – använda denna och visa bildspel, lägga in information på nätet som sagt det är bara fantasin som sätter stopp.

3. Som Cohen föreslår är regelbundna elevmedlarmöten där elevmedlarna tillsammans med medlingssamordnarna får en chans att diskutera de medlingar, (om det varit några) eller de konflikter som varit under till exempel den gångna månaden – oerhört viktiga. Under dessa möten kan medlingssamordnaren också ge elevmedlarna vidareutbildning samtidigt som de har chansen att sitta tillsammans och diskutera framtiden av programmet. Det är enormt viktigt att elevmedlarna känner att de är delaktiga i vidareutvecklingen av programmet. Det är de som är den största resursen i hela programmet. En del skolor talar också om att iscensätta en konflikt för att ge medlarna medlingstillfällen som vidmakthåller deras intresse samtidigt som de får utveckla sina färdigheter. Nätverkskonferenser anordnar vi i den operativa gruppen en gång i terminen för att ge både medlingssamordnarna och elevmedlarna möjlighet att vidareutvecklas och ha rolig tillsammans. En del skolor planerar också egna möten med andra skolor och deras medlare för mindre nätverkskonferenser. För att vidareutveckla medlingssamordnarna kommer det också att hållas en medlingsdag runt om i utbildningsgrupperna varje år.

Analys av utfallet

Har det gått som vi trodde när vi höll på och startade upp och planerade projektet? Nej, de har blivit ett mycket större projekt och överlag gått vida bättre. Den respons vi fått från skolorna runt om i länet har varit otrolig. Vi hade när vi planerade trott att vi skulle få cirka 25 skolor med i första omgången, vi fick 80. Detta var inte bara av godo, det har inneburit att den 75% tjänst som fanns inte riktigt räckte till under utbildningsfasen under hösten 2005. Det krävdes helt enkelt mer resurser. Under det första årets som gick jämnade det dock ut sig på ett bra sätt. En del skolor skickade från början bara en eller två deltagare till utbildningens första dagar för att senare återkomma med många fler kollegor. Den massmediala responsen vi fått har också varit bra, där beror det mycket på att vi kommit rätt i tid med detta. Konflikterna i dagens skola eskalerar, skolorna och samhället i stort har ett behov av en aktiv konflikthanteringsmetod.

En annan positiv effekt har varit intresset i övriga landet. Flera olika kommuner/städer/skolor har varit i kontakt med oss för att få information och kunskap om hur de kan starta upp.

Medling i skolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Internationellt har intresset varit genuint, vid samtal med internationella medlare uttrycker de förvåning över att vi kunnat starta i så många skolor samtidigt som vi har gjort. Att det är förvånande kan tydligt ses när man granskar den litteratur som finns. I litteraturen står det om hur man startar upp i enstaka skolor. Det ställe där det finns erfarenheter från att starta upp i stor skala är i Norge, där var det dock ett statligt projekt med allt vad det innebär i stöd och ekonomisk stabilitet. Ett fåtal skolor har under tidens gång sagt att de måste vänta med att starta upp programmet på grund av ekonomiska svårigheter samt omorganisationer i skolorna.

En annan positiv erfarenhet är det samarbete som utvecklats mellan medlarna med anledning av brott bland unga i länet och skolmedlarsamordnarna och själva projektet medling i skolan. En del av de som är medlingssamordnare i skolan är också medlare vid brott. Medlarna vid brott har varit ute på skolorna och hjälpt till att informera om medling både vid brott och hur det kan användas i skolan. Framför allt har ett samarbete utvecklats mellan länsamordnaren vid medling vid brott och den operativa personalen i skolmedlingsprojektet. Länsamordnaren är också anställd av Kommunförbundet Norrbotten. Detta har gett många positiva synergieffekter, vandringsutställningar, en gemensam konferens, utbildningar och andra saker planeras tillsammans.

En mycket positiv effekt är att projektet numera har vetenskaplig status tack vare att det är underlag till doktorandforskning vid den Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet.

Skolmedlingsprojektet har lett till ett ökat elevinflytande och en ökad elevdelaktighet när det gäller rätten att själva få lösa och ta ansvar för de konflikter som de är inblandade i. Konflikter är en stor del av dagens samhälle, att ge dagens unga ett effektivt sätt att arbeta, handskas och utvecklas med är en kunskap som de tar med sig genom livet. Genom att de lär sig att ta ansvar för sina konflikter blir eleverna mer inklinerade att också ta sitt samhällsansvar i stort vilket på lång sikt troligen kommer att ge ett ökat deltagande i den demokratiska processen.

Projektet har under det gångna året utbildat ca 260 vuxna på norrbottens skolor till medlingssamordnare, vilket gett dem som genomgått utbildningen (majoritet kvinnor) en kompetenshöjning som verkar för ett jämställt samhälle. De har i sin tur utbildat/informerat, i konflikthantering och medling, föräldrar, övriga kollegor och alla elever på respektive skola. Därefter har de utbildat grupper av elever till elevmedlare. Under projektet har ca 1000 elever utbildats, fördelningen mellan könen är någorlunda jämn. Det förekommer en liten övervikt av kvinnliga deltagare. Genom den kompetenshöjning som projektet skapar för medlingssamordnarna och de elever som genomgår hela elevmedlar utbildningen, sker en inkomstutjämnning i förlängningen när eleverna vågar stå upp för sig själva, kräva lika lön och skapa ekonomisk och social trygghet.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Att projektet skapat en bättre stämning på arbetsplatserna, har påtalats av medlingssamordnarna trots att projektet inte varit igång mer än drygt knappt två år och verksamt ute på skolorna i ett år. Eleverna påtalar att de ser mer saker nu och att de ingriper mer aktivt om de ser en kompis som mår illa. Att skapa en bättre stämning, en öppnare atmosfär där alla kan känna sig trygga och vågar säga vad de vill på en arbetsplats leder i förlängningen till lägre ohälsotal, mindre sjukskrivningar och en bättre ekonomi för ”alla” inblandade.

Genom att både vuxna (föräldrar och övrig skolpersonal) och elever (barn och ungdomar) får ökade kunskaper i vad som kan orsaka en konflikt, hur dessa kan utvecklas och hur de kan bearbeta dessa stärker skolmedlingsprojektet relationerna mellan barn och föräldrar. Medling går ut på att lära alla inblandade i konflikten att kommunicera på ett sådant sätt som inte skadar någon annan.

Genom att skapa en tryggare, lugnare och mer kreativ arbetsmiljö för dem som arbetar (inklusive eleverna) på skolorna ger det eleverna en bättre förutsättning att stärka sina betyg. En del skolor arbetar för att införa ett betyg i medling, andra har det redan. Alla elever som utbildas till medlare får någon sorts intyg på att de har denna kompetens. Skolmedlingsprojektet bygger på elevinflytande, det är eleverna som ska vara drivande på skolorna när det gäller att lösa sina konflikter stärks elevinflytandet i skolan. Elevmedlarna på de drygt 70-talet skolor som idag har en aktiv och medlingsverksamhet säger att de definitivt har fått ett ökat inflytande. Bemötande människor emellan är just det som medling bygger på, medlaren hjälper parterna att kunna möta varandra på ett sådant sätt som stärker dem som individer. Elevmedlarna har själva uttryckt att de känner sig stärkta av att arbeta som elevmedlare. Genom en förbättrad arbetsatmosfär kan många både psykosociala och fysiska skador undvikas. Skolmedlingsprojektets huvudsyfte är att verka för en bättre arbetsmiljö för alla. Tendenser på en förbättrad arbetsmiljö kan spåras genom de reaktioner projektet fått av medlingssamordnarna ute på skolorna.

Genom en bättre atmosfär på skolorna i länet, stimuleras elever och vuxna till att umgås, då bland annat genom fysiska aktiviteter på till exempel raster och luncher. Barn och vuxna som trivs på sin arbetsplats, äter gärna tillsammans vilket leder till att goda matvanor etableras.

Genom att stärka de ungas självkänsla, självförtroende och deras förmåga att se om någon annan far illa motverkas olika typer av beroende. Minskat bruk av tobak och alkohol, och ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande är en idealbild som kan vara svår att uppnå. Det är dock något att sträva efter.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Bilaga A – Struktur elevmedlarutbildningen

Struktur Elevmedlarutbildningen

Moment 1 - Vad är medling						
Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
1:1	Intro - hälsa välkomna	s.87				
1:2	Namnleken	s.42 (41)	1 s.42			10-15
1:3	Diskussion - Frågeställningar	s.88			1	
1:4	Diskussion - Mål för kursen	s.88		s.3	2	
1:5	Diskussion - Arbetssätt	s.88		s.7	3	
1:6	Diskussion - Ramar och grundregler	s.89		s.6	4	
1:7	Diskussion - Vad är skolmedling	s.89-90		s.3, 8-9	5	
1:8	Diskussion - Var står du	s.90		s.10 ö		
1:9	Genomgång - Medlingsmodellen	s.90 (73-74)	23+20 s.75+70	s.5	6	15+10
	- Diskussion - Typer av problem	s.90				
1:10	Diskussion - Konflikt	s.90			7	
	- Uppgift	s.91		s.10 n		
	- Motsatta lag	s.90 (68-69)	22 s.72			5-10
1:11	Genomgång - Konfliktstilar	s.91		s.11-12		
	- Diskussion - Vilket djur	s.91		s.11-12		
	- Jag är så glad att jag är jag....	s.91 (63-64)	18 s.66			5
	- Avslutande diskussion	s.91				
	- Dagbok					
Total tid 3.5h						

Moment 2 - Stärka självförtroendet, självkänsla samt kommunikation						
Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
2:1	Att sitta i cirkel	s.92	2 s.43			10
2:2	Återblick av förra gången	s.92			8*	
2:3	Skvallerleken		12 s.58			
	- Genomgång – Aktivt lyssnande	s.92 (56-57)		s.13		
	- Diskussion – Aktivt lyssnande	s.92		s.13		
	Du lyssnar inte + Aktivt lyssnande		13+14 s.59-60			10+15

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

2:4	Genomgång - Att lyssna	s.92		s.14-15		
	- Diskussion - Att lyssna	s.92		s.14-15		
2:5	Gruppövning - Känslor	s.93				
	- Att bli arg (valbar)	s. 93 (79-80)	27 s. 83-84			30
2:6	Att lyssna efter känslor och fakta	s.93	15 s.61			30
2:7	Genomgång -Hur gör vi	s.93		s.16		
	- Diskussion					
2:9	För kramen vidare^	s.93 (48)	9 s.51			
	- Avslutande diskussion					
	- Dagbok					

Total tid 2h

* MS egna sammanfattning av förra momentet

^ Om tid finns lägg in ett rollspel här.

Moment3 - Stärka självförtroendet, självkänsla ..

Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
3:1	Fruktsallad	s.94	3 s.44			5
3:2	Återblick av förra gången	s.94			9*	
3:3	Lögnaktiga charader		16 s.62			5
3:4	Att öka självkänslan		19 s.67			5-20
3:5	Hur reagerar jag		25 s.81			25-30
3:6	Genomgång – Hur reagerar jag	s.94		s.17-18		
	- Diskussion – Hur reagerar jag	s.94		s.19 ö		
3:7	Räkna till 20		8 s.50			5
	- Avslutande diskussion					
	- Dagbok					

Total tid 2h

Moment 4 - Samarbete och kommunikation

Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
4:1	Födelsedagsledet	s.95	4 s.45			5-10
4:2	Återblick av förra gången	s.95			10*	
4:3	Jag meddelande	s.95	28 s.85-86			15

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

4:4	Genomgång – Gör dig gällande	s.95		s.19n 20-21	
	- Diskussion – Gör dig gällande	s.95		s.19n 20-21	
4:5	Kartläggning	s.95	24 s.77-78		15-20
4:6	Det stora vita pappret	s.95	21 s.71		5-10
4:7	Berätta en historia	s.95	7 s.49		5-10
	- Avslutande diskussion				
	- Dagbok				
Total tid 2h					

Moment 5 - Medling						
Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
5:1	Stormen	s.96	5 s.46			5
5:2	Återblick av förra gången	s.96			11*	
5:3	Genomgång – Medlingstekniker	s.96		s.22-26		
	- Olika frågor	s.96		s.22		
	- Återspegla	s.96		s.23		
	- Summera	s.96		s.23		
	- Kom ihåg	s.96		s.23		
	* Strategier för att hitta alternativa ...	s.96		s.24		
	- Berätta hur du känner dig	s.96		s.25		
	*Checklista inför din start som	s.96		s.25		
	- Kom alltid ihåg att:	s.96		s.25-26		
	- Tänk på detta	s.96		s.26		
5:4	Repetition av medlingsmodellen	s.96				
	- Gruppdisk. - Medlingsintroduktion	s.96				
	- Övning av medlingsintroduktionen	s.96				
5:5	Genomgång - Medlingsprocessen	s.96		s.27-28		
5:6	Rollspel - Medling	s.96				20
5:7	Rollspel - Medling	s.96-97				3*20
5:8	Att ledsagas med förbundna ögon	s.97 (52-53)	10 s. 51			10
	- Avslutande diskussion					
	- Dagbok					
Total tid 2h						

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Moment 6 - Medling						
Moment	Aktivitet	Huvudbok	Övning/sida	Elevbok	OH:s	Tid/min
6:1	Bomben och skölden	s.98	6 s.47			5
6:2	Återblick av förra gången	s.98			12*	
6:3	Diskussion ang. IT sökningen.....	s.98				
6:4	Repetition av medlingsintroduktionen	s.98				
	- Ev. öva introduktionen					
6:5	Rollspel - Medling	s.98				2*20
6:6	Rollspel - Medling	s.98				2*20
6:7	Diskussion - Skolmedlings uppstart	s.98				
6:8	Avslutande övning	s.99				
	- Avslutande diskussion					
	- Dagbok					
Total tid 3.5h						
* Medlingssamordnarens egna sammanfattning av förra momentet						

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Bilaga B – Elevutvärdering av elevmedlarutbildning

Sammanställning: Elev utvärdering av elevmedlarutbildningen på Sandensskolan, Boden, våren 2006

Vad har varit bra?

Eleverna beskriver att det som varit bra med elevmedlarutbildningen är att de lärt sig mer om sig själva och deras självkänsla har förbättrats under utbildningen. De uppger att de lärt sig nya sätt att hantera konflikter och fått en större förståelse till att människor bemöter konflikter på olika sätt. En del framför att det som varit bra är att de fått lära sig mer om medling, att de lärt sig att bli bättre lyssnare och hur man ska vara gentemot varandra. Det som nästan alla nämner är att det som varit bra är att de fått möjligheten att lära känna nya människor, att de haft roligt tillsammans och den gemenskap de känt i elevmedlargruppen. Många uttrycker även att hela utbildningen varit bra.

Vad är det viktigaste du lärt dig?

På frågan om vad det viktigaste eleverna lärt sig berättar en del att de viktigaste är att de lärt sig mer om hur de själva beter sig i konfliktsituationer och att de lärt sig andra sätt att uttrycka sig. Andra viktiga kunskaper som eleverna nämner att de tagit till sig är att de har större förståelse för andras sätt att hantera konflikter, lärt sig hur de ska bemöta andra, lärt sig att samarbeta bättre, fått större tålamod och lärt sig hur man kan bemöta konflikter på ett konstruktivt sätt. En del uppger att det viktigaste de lärt sig är att alla kan bidra med något och att de fått en tilltro till att de kan hantera sina egna problem och konflikter.

Vad är det bästa minnet från elevmedlarutbildningen?

Alla medverkande beskriver att det bästa minnet från utbildningen är upptaktsdagarna som elevmedlarna hade vid Sunderbyfolkshögskola. De beskriver att det de kommer att komma ihåg av utbildningen är gemenskapen, alla skratten, alla nya vänner de fått och de nya sätt att agera de lärt sig. Övningarna som genomfördes är också något som nämns. Några kommer att minnas informationen som de gav till övriga klasser om elevmedlarutbildningen.

Vad kan bli bättre med utbildningen och vilka önskemål har ni inför höstterminen 2006?

De flesta beskriver att inget kan bli bättre med utbildningen eller att de inte vet vad som skulle kunna bli bättre. Några elever vill gärna ha fler träffar och att utbildningen skulle ha kommit igång tidigare under hösten. Andra önskemål är repetition av det som de lärt sig till hösten, fler rollspel och att tiden för träffarna ska variera, så att inte samma lektioner drabbas. Några är intresserade av att medverka i att hålla i utbildningen för de nya elevmedlarna.

Har elevmedlarutbildningen påverkat din skolgång på något sätt?

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Huvuddelen av eleverna uppger att skolgången inte påverkats av att de medverkat vid elevmedlarutbildningen. Eleverna uppger att de frågat och tagit reda på vad klasskamraterna gått igenom under tiden de varit borta och att en del beskriver att de arbetat ikapp hemma. Det som någon uttrycker har varit kämpigt är när de har varit borta hela dagar för elevmedlarutbildningen, speciellt under våren då det är mycket prov och läxor. Ibland har det hänt att någon missat information om läxor.

Pia Niva
Elevhälsan, skolkurator
Sandenskolan, Boden

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Bilaga C – Exempel på medlingsavtal

Medling mellan två tjejer i åk 6 där det har varit retningar och otrevligt snack både bakom ryggen och direkt mellan tjejerna. De lovade att inte retas och låta trevligare mot varandra.

Återträff: Båda tycker att det fungerar bra.

Två tjejer där en tjej ständigt tillrättavisar den andra och hon svarar med att vara sur och otrevlig.

Överenskommelse: Tjej 1 lovar att snällt tala om hur saker ska vara och inte tillrättavisa om småsaker. Att de båda ska bestämma när de är tillsammans. Tjej 2 lovar att bemöta henne snällt och inte vara ”sur”.

Återträff: Fungerar bra.

En tjej och en kille. Säger dumma saker och skrattar med när andra är dumma.

Överenskommelse: Killen ska inte säga dumma saker till henne och inte skratta med när andra är dumma mot henne.

Tjejen lovar vända sig till honom och fråga om hon uppfattar ngt negativt från honom. Ej skratta med om någon säger något dumt om honom.

Återträff: Fungerar bra.

Två tjejer där en skrattar om någon sagt nåt dumt om henne och den andra tjejen pratar illa om henne till andra.

Överenskommelse: Tjej 1 lovar att inte skratta om någon säger ngt dumt om henne. Tjej 2 lovar att prata med henne om hon tror att hon skrattar med eller sagt något dumt om henne istället för att vända sig till andra. Annars koppla in elevmedlingen.

Återträff: Fungerar bra.

Dessa fyra medlingar hänger ihop och gjorde att mycket löstes positivt istället för att utvecklas till något ”stort problem” på skolan.

Medling mellan en tjej som säger fula ord till en kille som inte slutar ”hålla på” när tjejen säger till att han ska sluta.

Överenskommelse: Killen ska sluta när hon säger till och hon ska inte säga fula ord till honom.

Återträff: Fungerar bra.

Tjej och kille där killen retas och fäller henne. Tjejen bryr sig i mkt som händer omkring killen. Överenskommelse: Han lovar sluta att retas och fälla henne. Hon att inte bry sig och lägga sig i saker runt honom.

Återträff: Inte fungerat och de lovar dessutom nu att han inte ska bry sig i allt om henne och hon ska säga ifrån med ”allvarlig” stämma.

Vid nästa träff så sa de att det fungerar.

Medlingsskolan

Projekt i Norrbottens län 2004-2006

Mars: Kille och tjej som låter och har ett tråkigt språk mot varandra.

Överenskommelse: Sluta låta otrevligt mot varandra.

Återträff: Fungerar bra förutom ett tillfälle men då bad de varandra om förlåtelse.

Två tjejer som egentligen är bästisar men det har skurit sig lite.

Överenskommelse: En av tjejerna lovar att inte säga dumma saker till den andra, som då lovar att inte svara så surt när hon blir tillfrågad om något.

Återträff: Fungerar bra.

En tjej och kille. T låter otrevlig mot honom och han kallar henne ”dumma” saker som ”kärring” m.m.

Överenskommelse: Sluta låta otrevligt mot varandra.

Återträff: Det har gått jättebra.